

SPLAV! - Sobotecký Pravidelný Lehce Avantgardní Věstník

Redakce: Anna Buchalová, Vojtěch Diatka, Jakub Freywald, Markéta Hájková, Antonín Handl, Eliška Churaňová, Zdeněk Ježek, Silvie Mítlenerová, Radek Ocelák, Jan Prokopius, Vít Prokopius, Tereza Šmejkalová, Tomáš Tkáč, Eva Ullrichová, Kateřina Veselovská

Vychází v Sobotce během 56. ročníku festivalu Šrámkova Sobotka, od 30. 6. do 7. 7. 2012.

Cena 15 Kč.

Vydává občanské sdružení SPLAV!, Milady Horákové 123, 160 00 Praha 6, IČ 26674122.

splav.redakce@gmail.com

MK ČR E 15812

**SOBOTECKÝ PRAVIDELNÝ LEHCE AVANTGARDNÍ VĚSTNÍK
ČÍSLO 8 / 7. 7. 2012 / ROČNÍK 14**

Dokolečka dokola

Milí lidé,

se psaním posledního úvodníku jsem si dala poměrně na čas. Dobu zabralo pročítání závěrečných úvodníků z posledních několika let, které, jak se ukázalo, nebyly buď v žádném smyslu objevené, nebo dokonce nebyly vůbec. Většinou se redakce pokusila sobotecké „závěrníky“ obejít vtípným obrázkem, podivnými výčty čehosi a kohosi a výjimečně i poezií ze šuplíku některého z redaktorů. Odpoledne se však na zahradě odehrálo předdesílané *(Z)hodnocení festivalu*, které jasně rozhodlo: Letos je k čemu se vyjadřovat, takže vám to nemohu odepřít.

Co se našeho hodnocení *(Z)hodnocení* týče, dočtete se v článku redaktorky Silvie Mitlenerové, která i za *Splav!* v průběhu diskuze odvážně vystoupila. Nemějte mi ale za zlé, že zpětně cítím potřebu se k problému vyjádřit též, byť jsem to na místě neudělala.

Všichni jsme zprvu v programu tento bod vítali. Až na místě se bohužel ukázalo, že setkání účastníků s organizátory nebude tak obrovským přínosem, jak mnozí optimisté doufali. O slovo se hlásili především členové přípravného výboru, kteří opakovali své postoje a názory na organizaci festivalu, jež od nich ostatní z téhož výboru již slyšeli. Čekala jsem, že nejvíce možnosti nahlas vyslovit svoje připomínky a nápady využijí studenti, „horké hlavy“ plné ideálů a inspirace, což se ovšem nestalo. Buď jsou všichni natolik spokojeni, že nemají potřebu na Sobotce nic měnit (málo pravděpodobné), nebo mají pocit, že znají místní poměry a situaci ohledně organizace nedostatečně na to, aby do ní mluvili. Nebo je jim to jedno?

Ano, objevilo se i několik „neznámých“ hlasů, které přišly s místy velice zajímavými a konstruktivními nápady (přinejmenším pro mne), ze strany organizačního tria bratří Novosadů a Honzy Janatky však neměly valnou odezvu. Podnětné připomínky jedné mladé účastnice, jejíž jméno se mi bohužel nepodařilo zjistit, byly dokonce usazeny scestnou reakcí Lukáše Novosada: „No to je fakt hezký, že nás všichni chápete, tak už nás laskavě přestaňte chápat a vymyslete něco, co nám pomůže.“

Musím vyslovit souhlas se slovy paní Nýdrové, která ve svém úctyhodném věku podle mě vystihla jednu z hlavních příčin existenciálních potíží, se kterými se Šrámkova Sobotka v posledních letech potýká, a tou je absence hlavního jednotícího prvku, který by každý rok „vy-

Plus minus

Plus: Šrámkova Sobotka

Kouzelná igelitka, kouzelná bonboniéra, 11 knih za 300 Kč, otevřeno o svátcích, boží oko, stěhovavé jehly, okno, zázračná kopírka, pan ředitel a jeho boys, internet na počkání, Fra Guevara, místní laskominy, zdatní padawani, tři barvy triček, meruňky ze zahrady, světlušky na Humpíku, komiksy v muzeu, sobotecká dua, vlaštovčí šansony, koukání na mrak, něco je v lednici, batolata jsou v zahradě.

Minus: Šrámkova Sobotka

Uzavřená výročí, prezentace hostů, Mona Lisa, Alfred nepřijel, Fráňa se neukázal, Mlčoch nezmlzel, mobily zvoní, vetřelec Jaromír Rudyš, černé hodinky, spálená technika, autocenzura editorů, Hrašeho kaše, pomalí Pošťáci, málo trubiček, Šolcárna bez generátoru, programy bez Big Mother, nepícháme.

Zveme vás
na vystoupení dětské dílny
(10.30)
a na maňáskové představení
Jirka Polehňa: Znáte Kačenku?
(13.30)

obojí v zahradě Šrámkova domu

Milá Terezo,

ráda bych reagovala na Váš článek v 7. čísle časopisu *Splav!* (*Recitace a výrazné čtení jako metoda literární výchovy*).

Po celou svou letitou učitelskou praxi jsem se zabývala, zabývám a doufám, že ještě chvíli se zabývat budu otázkami: Co, jak a proč učit? Proto jsem ze zvědavosti zašla na čtvrtěční setkání s lektorkou Ladislavou Lederbuchovou. Nevím jak Vy, ale já jsem v úvodu slyšela slova o tom, že půjde spíše o seminář než o dílnu, a tak jsem i následující hodinu a půl vnímala. Skrze ukázky jsme se postupně dozvídali o různých možnostech využití hlasitého čtení při práci s textem. Nic víc, nic míň. Po skončení jsem si potvrdila, že podobnou metodu využívám intuitivně, a byla jsem ráda.

A pokud by byla pravda, že paní Lederbuchová přistupuje k žákům s despektem, nejde mi do hlavy, proč by trávila tolik času nad sepisováním učebnic. Jestli spíše neměla na mysli fakt, že absence čtení literatury u dětí zásadním způsobem ochuzuje jejich slovní zásobu, což při dešifrování uměleckých textů činí mnohým velké potíže.

Doufám, že výše uvedená slova poslouží jen a jen k porozumění, nikoliv ke konfrontaci. Držím Vám palce při dalším psaní.

S pozdravem

Naděžda Ružičková
vox populi

Věcná poznámka

Tereza Šmejkalová píše, že jsem autorkou čítanky – má pravdu, jsem autorkou celé čítankové řady učebnic pro 6.–9. ročník ZŠ a odpovídající ročníky víceletých gymnázií, ale titul *Literatura ve škole* není čítanka, ale odborná didaktická monografie. Kdyby se Tereza Šmejkalová seznámila s jejím obsahem, věřím, že by ji na mém semináři zaujaly podstatnější věci než to, čím se zpronevěřil definici dílny.

L. Lederbuchová
vox populi

hnal“ studenty i pedagogy ze všech koutů země zrovna do malého města kdesi v Českém ráji. Socialismus padl, už není před kým se schovávat a proti komu tajně revoltovat za zavřenými dveřmi Šolcárny. Demokracie, která poskytuje relativní svobodu ve všech směrech lidského bytí, znamená možnost volby. Nespočet možností. A tu přichází problém. Sobotka dříve neměla na výběr a najednou si neví rady. Kudy se vydá?

Snad neurazím ostatní autory zajímavých nápadů, které včera padly, když se zaměřím už pouze na slova paní Lenky Rancové, jejíž řeč mi přišla inteligentní (a to nejen proto, že pochválila *Splav!* a vyjádřila mu pochopení). Skutečně je na čase, abychom si uvědomili, pro koho festival vznikal doposud a jestli je tato cílová skupina udržitelná do budoucnosti. Já osobně jsem nevěděla, že se podílím na festivalu pro profesionály, od učitelů pro učitele apod., jak včera zaznělo, ale budiž. Myslím si však, že by bylo záhodno spočítat si, jakou šanci přežít má v současné době Šrámkova Sobotka, nezvýší-li rapidně svoji konkurenceschopnost i tím, že se více otevře mladým lidem, mladým učitelům (chcete-li), studentům a zejména těm, kteří pod Humprecht zavítali poprvé. Aby se, jak odpoledne také padlo, necítily bezprizorně a podivně vyčleněny ze všech těch skupin a skupinek, co jich tu máme. Mám na mysli především celkovou aktualizací programu, ze kterého by se neměly stát levné pouťové atrakce, ale měl by takzvaně jít s dobou. Workshopy jsou jistě jednou z cest, ale bude to jistě, jak podotkl jeden z bratrů Novosadů, ještě otázka několika let.

At už mají zpočátku debaty o budoucnosti Sobotky jakkoliv redundantní charakter a zdánlivě nedospívají k žádným smysluplným závěrům, doufejme, že jde prozatím o špičku ledovce. Ze včerejšího odpoledního povídání vyplynulo, že vlastně táhneme všichni za jeden provaz: za festival. Takže dílo se přece musí nakonec podařit.

Poetické prázdniny všem!

Anna Buchalová
šéfredaktorka

PROGRAM

10.00 zahrada Šrámkova domu

Dětská dílna

Závěrečné vystoupení účastníků

Vstup zdarma

10.30 zahrada Šrámkova domu

Jírka Polehňa: Znáte Kačenku?

Maňáskové představení pro děti

Vstupné 30,- Kč

13.30 městské divadlo

Láska je horečka

Dětské divadelní studio - Praha

Vstupné dobrovolné

16.00 zahrada Šrámkova domu

Zamčená hlava, Smradlavý hračky a Tleskač

Koncert

Vstupné 100,- Kč

JÍDELNÍČEK

Snídaně

Med, máslo, houska

Oběd

Hovězí vývar s fridátovými nudlemi

Zapečené těstoviny s uzeným masem, červená

řepa

Zdvorilost je už „jen“ zdvorilost

Včera dopoledne se šrámkovští vašnostové měli na co těšit. Cyklus přednášek uzavíralo téma věru lákavé: *Od zdvorilosti k nezdvorilosti v korespondenční komunikaci*. Sobotecký festivalový rej potila návštěvou paní docentka Martina Šmejkalová, vyučující na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Hned na začátku předeslala, že má všechny své studenty ráda a že nehodlá svým příspěvkem mentorovat. Přednáška se nesla v duchu srovnávání poloúřední korespondence dříve a nyní. Snažila se ilustrovat jazykový posun, ke kterému v této oblasti komunikace došlo.

Kde se člověk učí psát dopisy? Nabízí se odpověď, že ve škole, která ho jednak učí a jednak vychovává. Výklad byl nejprve zaměřen na průřez didaktickými přístupy v přípravě na dráhu poloprofesionálního pisáře dopisů napříč věky. Docentka Šmejkalová hovořila o učebnicovém zázemí, na kterém se odráží fenomén jeho politické podřízenosti. Jednalo se o učebnice českého jazyka, písemnosti, slovesnosti (slohu) a poetiky až po kvalitní učebnice korespondence a administrativy. V 19. století bylo vyučování slohu založeno na nápodobě a dbalo se především na formu. Zlom nastal po ustavení Pražského lingvistického kroužku, kde byly položeny základy pro budoucí tvorbu učebnic „nové“ generace. Názor na výuku korespondence, který přetrval do současnosti, formuloval v roce 1942 Vilém Mathesius. Každý by si měl podle něj osvojit slohovou pohotovost, určitou zběhlost patřící k obecnému vzdělání. Sdělení prostřednictvím dopisu a jeho odnoží patří mezi literární formy, které jsou pro přežití ve společnosti esenciální.

O důležitosti epistolární tradice svědčí to, že přetrvala i v době hemžící se tykáním, soudruhy a ctí k práci. Dnešní „Od“ a „Komu“ nemá slušné vychování, na jehož návratu je nutné pracovat oboustranně. Je s podivem, že z osnov tento ohled mizí a povědomí o tom, jak správně napsat dopis, chybí. Toto paní docentka bohatě ilustrovala na mnohých příkladech především z oblasti školské korespondence. Učení (spíše v intencích sebevzdělávání) je založeno na systému pokusu a omylu. Takovýto samouk se musí ve vodách korespondenčních styků zorientovat sám a je zjevné, že je navýsost nejistý. Zvykl si dopisovat se sociálně rovným komunikantem. Problém nastává v případě, kdy

má oslovit recipienta z jiného prostředí – v prezentovaných ukázkách učitele. Při asymetrické komunikaci si neumí poradit. Buď neprojevuje dostatek úcty (na přespysk), nebo to s úctou přehání (na políček). Stydí se snad studenti býti příliš formální? Cit pro výběr vhodných epistolárních formulí se dnes pomalu vytrácí.

Martina Šmejkalová

Právě typickými formulemi jsou charakterizovány různé dějinné epochy vývoje korespondence. Gró přednášky proto spočívalo v plejádě příkladů ze života. Na mnohých jsme mohli vidět přerod jazyka z košatých oslovení typu „Slovutný Dvojčíhodný pane“ v nudné a šedé „Dobrý den“. Rozloučení se dlouhou dobu skládalo ze dvou hlavních lexémů – úcty a oddanosti. I dopisy vynikající ostrým obsahem i formou se zakončovaly formulí „V přátelské úctě“. Během toku poštovních zásilek stoletími se do dneška vyprofilovaly poněkud šablonovité, neoriginální (nebo originální na špatném místě) formule bez špetky intence a kreativity. Paní docentka se s publikem úsměvně rozloučila dnešním patvarem „Mějte hezký den“.

Přednášející zjevně nechyběly řečnické zručnosti, což logicky vyplývá z její pedagogické praxe, a nachystaná powerpointová prezentace příjemně podtrhla mluvený projev. Mělo to spád, mělo to nápad a mělo to rád. Poklidné vody byly během diskuse příjemně rozvířeny podnětnými připomínkami a nejen pořadatelům bylo líto, že tato přednáška nebyla zařazena na úvod týdne.

Markéta Hájková
redaktorka

Večer dílen za (až nezvykle, poznamenávám nerad) povedený a svěží. Všem aktérům díky!

Vít Prokopius
redaktor

Fotopříloha z dílen

Nezval měl rád bytelné knížky

Po roce se v zahradě opět dostalo na edici Česká knižnice, tentokrát jediný bod prezentace nakladatelství Host, uvedené jeho šéfredaktorem M. Balaštíkem. Hlavními mluvčími byli ovšem literární historici a editoři Dušan Karpatský, jeden ze zakladatelů České knižnice, a Milan Blahynka. Ten je editorem třísvazkového kriticky zpracovaného čtenářského vydání básnické tvorby Vítězslava Nezvala v rámci této ediční řady, jemuž (především již vydanému prvnímu svazku Nezvalovy poezie 20. let) se větší část prezentace věnovala.

Milan Blahynka

Dušan Karpatský nejprve věcným způsobem „seznámil“ publikum s ambiciózním mnohaletým projektem České knižnice. Ta si od raných 90. let postupně pod křídly Čs. spisovatele, Nakladatelství Lidové noviny a Hosta dává za cíl kriticko-čtenářskými edicemi opečovávat kánon české literatury v celém jejím průběhu (nejstarší legendy, Mácha, Toman či Sládek), stejně jako z pozice současné literární vědy navrhovat jeho doplnění (Jedlička, Gruša, Michal). Dělá to v podmínkách, jež se na hony liší od zajištění dnes již surreálnými milionovými částkami, slibovanými posametové reprezentativní národní edici kdysi v jejích počátcích, a dělá to na vysoké úrovni, navzdory malému pochopení široké veřejnosti pro relativní nákladnost přiměřené ediční péče o klíčové texty. Potud respekt. Uvozovky v úvodu tohoto odstavce mají poukázat k faktu, že to všechno už víme, a to z loňského ročníku (kdy o témže podniku mluvili jiní z participujících editorů). Poměrně stručné opakování však ještě nebylo matkou odchodu: k tomu našlo několik diváků důvod až poté, co se slova ujal Milan Blahynka, naše letitá nezvalovská autorita, původně prý jen „aby dlouho nezdržoval“. (Srov. pozdější sdělení „taky se potřebuju vymluvit občas“.)

Nemám důvod zpochybňovat zařazení Nezvalovy poezie do kánonu toho opravdu důležitého v české literatuře, a je jen dobře, je-li do tohoto kontextu uvedena celá, včetně virtuózní protektorátní selanky *Manon Lescaut*, pitomých trojverší *Zpěvu míru* (o sošné poémě *Stalin* nemluvě) nebo skladby *Z domoviny* geniálního básnického kolovrátku, který se náhodou právě jal opěvovat kolektivizované zemědělství. Nejméně stejně snadno bych ovšem pochopil, kdyby se nenašel žádný schopný editor ochotný věnovat pořádání sebraného básnického či kteréhokoli jiného díla grafomana Nezvala potřebná drahocenná léta své práce. Coby soukromá osoba a pouze bývalý student české literatury se osměluji touto oportunní a nekritickou poetickou fontánou poněkud pohrdat. Skutečnost, že se Blahynka dokázal Nezvalem zabývat plných šedesát let, počítaje v to i roky editorství původních Nezvalových sebraných spisů (jejichž gigantický náklad svítící rudým VN dodnes přetéká z polic antikvariátů) je proto pro mě sama o sobě jistým argumentem *ad hominem*. I nemravnými fenomény se jistě lze plodně vědecky zabývat. Jazyk pozdně normalizační literární vědy, deproblematizovaného a depolitizovaného kolibříkovitého vzývání Poezie, jímž se Blahynka vypořádává s Nezvalem, vzbuzuje ale v tomto ohledu pramálo důvěry.

Po relativně věcné první části, týkající se aktuálního stavu nezvalovských diskusí a edičních otázek Nezvalovy poezie, Blahynkův výstup přešel za stoického přihlížení pánů Balaštíka a Karpatského do značně bizarních poloh. Věřím, že publikum festivalu zčásti literárního má jakési ponětí o smyslu editorské práce a kriticky připravené čtenářské vydání by upřednostnilo před jinými podobami téhož textu i bez obšírného přesvědčování v tomto smyslu. (Polo-kontrolované kroužení kolem centrálního tématu navrhuji konceptuálně předřadit patologickému stadiu popsanému v jednom z minulých čísel kol. Veselovskou.) Teleshoppingové rozmnožování toho, co vše může za svou třista-korunovou investici čtenář očekávat, bylo snad jen nepovedeným vtípem, bohužel však bez míry rozmazaným po zbytku pořadu.

Radek Ocelák

redaktor

divák (aspoň já si to říkal), děti jsou prima, ale přeskóčí jejich starší dílenští souputníci vysoko nastavenou laťku?

Uplacen panákem fernetu (kterýžto nápoj hrál v úvodním představení dílny Věry Slunéčkové jednu z hlavních rolí) musím říct, že ano. Ostatně už to, že večer „dospělých“ dílnáků byl otevřen další divadelní hříčkou, bajkou o havranovi a lišce a kusu sýra (je jedno, jakého, hlavně když okoralého) a o tom, kdo všechno pije fernet, která částečně narušila očekávanou strukturu recitace – zpěv – recitace etc., hodnotím velmi kladně. Hra působila svým eklekticismem (jehož nedílnou součástí byl jistě i osobitý vklad herců) příjemně avantgardně, jak lze od studentského divadla očekávat. Zejména bych vyzdvihl výkon Lišky, která svou nezpochybnitelnou přítomností na jevišti vždy dokázala ostatní herce pobídnout k živějším výkonům.

Následovala obvyklá plejáda hereckých a pěveckých talentů i nentalentů. Celkově mohu říct, že zhruba sedmdesát minut, které program zabíral včetně dětského a dospívajícího divadelního představení, bylo velmi příjemně zaplněno. Kontrapunkt k výstupu samých studentek dodával svou mohutnou přítomností Jiří Šlupka Svěrák, jímž zpracované písně *Dopisy a Pošleš mi psaní* krásně „uzávorkovaly“ ostatní recitace a zpěv. Mám-li některá dílenská dílka vyzdvihnout, bude to pro mě (a zde se ubírám spíše do říše subjektivní) Anna Rauschová se svým neuvěřitelně sexy hlubokým hlasem, jímž předčítala dopisy známé malířky Fridy Kahlo jejímu milenci Diegu Riverovi, potom též Tereza Lukešová se svým přednesem vybraných dopisů z pásma Woodyho Allena *Kdyby impresionisté byli dentisty*, který musím označit za naprosto suverénní. Též mě zaujal příspěvek Venduly Holčákové *Pohřeb*, změl replik, které člověk může zaslechnout na pohřbech (a snad i jiných velkých slavnostech – tyhle oslavy jsou všechny stejné, a když přijdeš pozdě, nepoznáš, jestli je to svatba, nebo pohřeb), které pronesla velmi věrohodně.

Na druhou stranu slabě vyzněly texty jako *Pohřeb* Veroniky Badinové, který přestože přinesl silné téma, nebyl přednesen příliš dobře, nebo text o lásce *Dvě staré babky* Ivany Myškové, která sice přednáší se zkušeností staré rutinérky, jejíž přednes ale jaksi postrádá autentičnost jiných studentských příspěvků. Nicméně právě tato účastnice se v mých očích vykoupila svým dalším, hudebním příspěvkem, který by na rozdíl od mnoha jiných obstál i na mnohem profesionálnější scéně. Celkově pokládám letošní

vot početné rodině. Navíc je to hra značně neživotná, protože bude působit jen tak dlouho, dokud bude v obecném povědomí vše, co se událo na konci první poloviny dvacátého století v Evropě.

Patřím k těm, kteří chápou smysl uměleckého díla v jeho vztahu k recipientovi. Navíc si myslím, že těžiště tohoto vztahu je obecně posunuto blíže k příjemcům díla. Je proto pro mě těžké hledat nějaký obvyklý závěr, o čem to teda všechno bylo a jaký byl záměr autora. Mohu nabídnout jen svou vlastní verzi. Domnívám se, že *Adresát neznámý* je hrou o pluralitě názorů, o neexistenci univerzálních principů a o nebezpečí hrozcím od těch, kteří si myslí, že takové principy a ideje je třeba následovat.

Adresát neznámý nepřilákal mnoho posluchačů, přestože by mu na rozdíl od *Chroptění Mony Lisy* rozuměl úplně každý. Důležité ovšem je se zeptat, zda tu hrstku přítomných znejistil, nebo zda jen podpořil stará dogmata. Pevně doufám, že pro co nejvíc z nich platí první možnost, ale obávám se, že skutečnost bude odlišná. I když, třeba to tak má být.

Zdeněk Ježek
redaktor

Dílny 2012

Jako každý rok jsme se letos o posledním večeru soboteckého festiválku sešli v sále spořitelny ke zhlédnutí výstupu z tvůrčích dílen. A jako každý rok jsme se u toho potili a jako každý rok to chvílemi stálo za to a chvílemi ne. Ale hned na začátek této minirecenze bych rád předeslal, že letošní pásmo složené (tradičně) z recitace a písní a (netradičně) divadelního mikro-představení a otevřené vždy (zaslouženě) opěvovaným představením dětské dílny bylo nečekaně příjemné, svižné a kvalitní, zvláště v porovnání s několika předchozími ročníky. Soboteckým dílnám zdar!

Dětská dílna přinesla příjemně svěží zpracování Čapkovy *Pohádky poštácké*, jež se točí kolem útrap pana poštáka Kolbaby s doručením nenadepsaného (a neofrankovaného) dopisu, jehož ráz je, jak se dozvíme od všudypřítomných dětí – tiskařských šotků, poněkud milostný. Nakonec samozřejmě všechno dobře dopadne, dopis je doručen a pravá láska nalezena; děti a mládež, která pro nás v dětské dílně toto představení připravila, sklízí zasloužený potlesk. No jo, říká si

Co jsme si, to jsme si

Bod programu „odpolední zhodnocení Šrámkovy Sobotky“ se zdál na zaznamenání do článku celkem jednoduchým. Organizátoři si vjedou do vlasů se splav!áky, splav!áci s účastníky učitelské dílny, stačí do článku zachytit nejjadrnější výroky a vymalováno. Nejspíš se stejnou představou se na odpolední program sešlo nemálo návštěvníků. Jistě i přítomní organizátoři, především tedy Lukáš a Jakub Novosadové i Honza Janatka, se těšili, že se dozvědí mnoho podnětných informací k letošnímu i příštímu ročníku. To bych samozřejmě považovala za pozitivní výzvu směrem k přítomným návštěvníkům festivalu: povězte nám, co máte rádi a neradi, ať se vám tady příští rok líbí o to více.

Tón první poloviny zhodnocení udal Jakub Kamborský, když se pozastavil nad sníženým počtem rozhlasových her. Naštěstí jsme se u diskuse nad kvalitami *Chroptění Mony Lisy* nezdrželi dlouho, od té chvíle se ale vyjasnilo, jak bude odpolední program probíhat: každý dostane příležitost k čemukoli cokoli říct a bude to vítáno. Tento model by se býval mohl vydařit, kdyby se za každou účastnickou skupinu dostavil (a promluvil) aspoň jeden zástupce. Jenže studenti tou dobou pilovali přednes na závěrečný večer a tzv. náhodní účastníci využili volnočasových možností, které Sobotka skýtá, a nejspíš se slunili na koupališti.

V zásadě se na zahradě Šrámkova domu zkoncentrovaly a zformulovaly názory, které Sobotkou kolovaly po celou dobu trvání. Někdo by chtěl méně programu, aby stíhal více programu dílnového. Jiný by chtěl více programu, aby se v něm mohl labužnický přebírat a dovolit si nejit na všechno. Ozvaly se hlasy vůči *Splav!u* s pocitem, že dotyčné médium je příliš popisné, jiní reagovali, že recenze ve *Splav!u* jsou hodnotící dostatečně a že našemu časopisu fandí i přes nezkušenost některých redaktorů.

Za sebe bych ráda vyjádřila, že jakožto nováček, nezatížený pověstí superostrého, píchajícího, kontroverzně kritizujícího deníku, jsem byla potěšena množstvím kvalitních a inspirativních bodů programu, které lze popsat převážně za užití pochvalného mručení. Oproti časům před třemi lety, kdy jsem na Sobotce pobývala jen jako nezávislý návštěvník, se mnohé zlepšilo. Pověst minulých třinácti ročníků *Splav!u* mě nijak nezavazuje a přijela jsem se snahou a zápallem psát festivalový zpravodaj, kde se pravdivě a bez předsudků zachytí, co se dělo. Vymyslí-

li MIC zábavný a poutavý program, na který budeme s chutí chodit, omlouvám se, ale nedovedu hledat hnidy někde, kde víceméně nejsou, jen aby se dodržela tradice toho *Splav!u*, který se nezastaví před ničím a před nikým. Atsi se to před dvanácti, deseti, pěti lety dělalo jinak a všem těm třicátníkům-rodicům, kteří dnes upíjejí na zahradě nealkoholické pivo a jedním okem ostražitě pozorují své ratolesti, se po tom bolestně stýská.

Na druhou stranu má konkurenční periodikum pravdu v tom, že ne všechny programy překonaly vysokou laťku. O leccems se dalo napsat, cituji, „stojí to za vyližprdel“. *Splav!* ale po celou dobu vyzýval, ať se čtenářská obec nebojí ozvat, pokud se jí nebude líbit, jak redaktoři píší – a moc nás těší, že se tak i hojně dělo. Pracovní prostředí se vždy oživí, když kritika proudí oběma směry.

Ve druhé půlhodině se diskuse přelila k hledání odpovědi na otázku, pro koho se vlastně Šrámkova Sobotka dělá. Jestli pro učitele, kteří tam skutečně jezdí, ale nesedí jim všechny programy připravované čím dál mladším realizačním týmem, nebo spíš pro studenty, kteří se ovšem o prázdninách chtějí především bavit, a proto odstartují léto raději ve Varech. A co pak s náhodnými nezávislými návštěvníky? Netroufám si odpovědět na otázku, zda by se organizátoři měli rozhodnout tak, nebo tak. Samozřejmě, že v ideálním světě by se tu sjeli všichni a odjížděli rovnocenně spokojeni. Bez znalosti organizačního zákulisí a dlouhá léta budovaných vztahů si ale netroufnu říci, jestli se to vůbec dá nějak zařídit a jestli má vůbec takový koncept přijít na přetřes, nebo jestli si Sobotka nemá spíš budovat pověst festivalu nevelikého, zato názorově rozrůzněného, s prostorem se vyjadřovat a tím si moci program i spoluutvářet. Upřímně řečeno, mě by takto formulovaná anotace nalákala rychle.

Silvie Mitlenerová
redaktorka

**Přijďte na představení
Dětského divadelního studia Praha
LÁSKA JE HOREČKA**

v Městském divadle od 13.30

Co to je zač, ten Adolf Hitler? Nějakej divnej chlap, ne?

S přibližně půlhodinovým zpožděním, které bylo zapříčiněno dlouhým zhodnocováním festivalu, začala poslední letošní rozhlasová hra. Po velmi experimentálním *Chroptění Mony Lisý*, které se mezi diváky nesetkalo s přílišným ohlasem, byla uvedena hra co do formy veskrze klasická. I přes přístupnost inscenace si do kryptického prostředí Městského divadla našlo cestu přibližně patnáct návštěvníků, z nichž někteří však brzy odešli na jednu z dílen. Zbylí si mohli prožít kompletní hru *Adresát neznámý* spisovatelky Catherine Kressmann Taylorové. Předobrazem hry byla povídka, která vyšla již v roce 1938, což vzhledem k tématu působí značně vizionářsky. Po znovuobjevení v devadesátých letech proto získala značnou proslulost.

Rámec hry tvoří korespondence dvou přátel, amerického žida Maxe Eisensteina a do Německa se vrátivšího Martina Schulzeho. Po nástupu Hitlera v roce 1933 se jejich původně přátelský vztah postupně ochlazuje vzhledem k tomu, že Schulze přijme za svou protizidovskou hysterii ve své zemi. Nakonec odmítne pomoci Eisensteinově pronásledované sestře Griselle a nechá ji na pospas SA-manům. Zároveň si představuje, že ukončením korespondence skončí i všechny jeho problémy a bude se moci věnovat životu prominenta v nacistické Třetí říši. Eisenstein mu však začne posílat dopisy, ve kterých pro cenzuru naznačuje rodící se spiknutí. Hra končí v okamžiku, kdy se mu poslední dopis – stejně jako poslední dopis sestře Griselle – vrátí s označením „adresát neznámý“.

Dovedu si představit, že hra bude pouštěna na základních a středních školách jako ilustrace moderních dějin, jejichž zpracování je stále ještě na špatné úrovni. Dvacáté století je pro mladé generace možná už příliš vzdálené, ačkoliv je ještě docela blízko; tímto způsobem si je můžeme snadno přiblížit.

Na první poslech nabízející se výklad je následující: nacismus je zlo, fuj, všechno, co dělal, bylo špatné, kdo to nechápe, je taky špatný. Hru je ovšem možné chápat i jinak než takto prvoplánově. V demokratickém prostředí pochopitelně funguje tak, jak bylo nastíněno výše, i já ji tímto způsobem chápu. Pouštěna v jiné době by ale byla pravděpodobně interpretována značně odlišně. Mladí nacionální socialisté by ji možná opatřili komentářem, jak jsou ti židi špatní a pomstychtiví, když kvůli smrti jedné ženy zničí ži-